

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมและระดับความคิดเห็น
เกี่ยวกับการได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียน
แห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร*

The Level of Opinions Related to Morality, Ethics and the
Opinions of Beingcultivated in the Moral Education of
Students at a School in Bangkok

พระมหาวิชระ ไพโสฬา

Phramaha Wachira Paisopar

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Thammasat University

Corresponding Author, E-mail: wcrsopa@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และศึกษา
การได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ประชากร คือ
นักเรียนโรงเรียนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร จำนวน 240 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บ
รวบรวมข้อมูลประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical
Package to the Social Science: SPSS) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบน
มาตรฐานการหาค่า t-test และ Chi-Square กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า

นักเรียนส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 12-16 ปี ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6
ส่วนใหญ่ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว พนักงานบริษัทเอกชน พนักงานราชการ ผู้ปกครองมีราย
ได้เฉลี่ยต่อเดือนๆ ละ 10,000-20,000 บาทต่อเดือนผลของการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการได้
รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ด้วยตนเอง จากครอบครัว จากโรงเรียน จากสถาบันศาสนา

*ได้รับบทความ: 25 พฤศจิกายน 2562; แก้ไขบทความ: 12 ธันวาคม 2562; ตอรับตีพิมพ์: 23 ธันวาคม 2562

Received: November 25, 2019; Revised: December 12, 2019; Accepted: December 23, 2019

โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 3.84 อยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนด้าน มีวินัย ซื่อสัตย์ กตัญญูกตเวที เมตตา ประหยัด สามัคคี ปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วน รวม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.01 อยู่ในระดับมาก

การวิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ของข้อมูลทั่วไป คือ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพของผู้ปกครอง รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครองกับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนที่มี อายุ ระดับการศึกษา อาชีพของผู้ปกครองที่ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการได้รับการปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรมและระดับคุณธรรม จริยธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษา โรงเรียนควรสนับสนุนการสร้างหลักสูตรและกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ทั้งส่งเสริมให้นักเรียนมีความสนใจและพัฒนาในด้านคุณธรรม จริยธรรมด้วย ตนเองผ่านหนังสือ ตำรา สื่อเรียนรู้ประจำห้องสมุด และกิจกรรมต่างๆที่นักเรียนได้มีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น กว่าเดิมและควรสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนมีความประพฤติด้านการประหยัด โดยสนับสนุนการออม ทรัพย์ รู้จักใช้เงินและใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดผ่านโครงการสหกรณ์ของโรงเรียน

คำสำคัญ: คุณธรรมจริยธรรม; คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน; การสอนพุทธศาสนาในโรงเรียน

Abstract

This Study aims to study student opinions on morals/ ethics and morals/ ethics cultivation of a school in Bangkok Metropolis. The population was 240 students of a school in Bangkok Metropolis. The data collection tool was questionnaire. By Statistical Package to the Social Science (SPSS), the data analysis covered percentage, mean, standard deviation, t-test and Chi-Square at the significant level of 0.05.

The study result was summarized as the following

Most of the student aged 12-16 years, studied in Secondary Year 1-6. Their parents were merchants/ business owners, company employees, government employees and had average income of 10,000-20,000 Baht per month. The overall opinions of the students on morals/ ethics cultivation by themselves, family, school, religious institute were at the high level (3.84). The overall opinions of the students on morals/ ethics in terms of discipline, honesty, gratitude, kindness, saving, harmony, volunteer spirit, were at the high level (4.01).

From comparison of general information (age, educational level, parent occupation, parent monthly income) and opinions on morals/ ethics cultivation and morals/ ethics level, it was found that the students of different ages, educational levels, parent occupations had indifferent opinions on morals/ ethics cultivation and morals/ ethics level at the significant level.

From the study, a school should enhance development of courses and activities on learning morals/ ethics. To ensure more student participation, self development of the students i.e. reading books, textbooks, library media and activities should be supported. Saving habits should be promoted by saving and efficient use of resources by projects of a school co-operative.

Keywords: Morals Ethics; Students' Morals/ Ethics; Buddhism teaching in School

1. บทนำ

ผลสะท้อนจากพลวัตทางสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้ประเทศไทยเองก็จะเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับผลกระทบภายใต้การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวที่เป็นทั้งคุณและโทษ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม และความเป็นอยู่ของคนในชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่มของเยาวชนนักเรียนที่เป็นกลุ่มคนที่ต้องเรียนรู้และเปลี่ยนผ่านไปสู่การพัฒนาที่เป็นไปอย่างก้าวกระโดด การสร้างคุณธรรม จริยธรรมในเยาวชนที่จะเติบโตเป็นอนาคตของชาติจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะคุณธรรม จริยธรรมถือเป็นหลักความประพฤติหรือแนวทางในการปฏิบัติตน ที่ควรแก่การยึดถือปฏิบัติเพื่อสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีปกติสุข คุณธรรม จริยธรรมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพจิตใจ มีอิทธิพลต่อความประพฤติของคน การสร้างคุณธรรม จริยธรรมนั้นอาจปรากฏในสังคมในหลายมิติทั้งจากองค์กร หรือศาสนา อาจจะมีอยู่บ้างแต่เป็นแบบฉาบฉวยไม่เกิดผลที่ถาวรในขณะที่สังคมไทยต้องการเห็นภาพการพัฒนาเยาวชนไทยไปสู่การเป็นเยาวชนที่มีคุณภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีสติปัญญา มีความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การขาดหลักยึดเหนี่ยวทางความคิดก่อให้เกิดปัญหาต่างๆในการดำเนินชีวิต กลายเป็นปัญหาทางสังคมที่รุนแรง และขยายตัวเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้นเยาวชนจึงควรที่จะได้รับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม เพื่อจะได้เป็นส่วนที่ดีของสังคมในอนาคต การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมนั้นใช้เกิดขึ้นได้ด้วยตนเองฝ่ายเดียว จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยอื่นๆ ด้วย เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนา

ในแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี Office of the National Economic and Social Development Council (2014) ว่าด้วยการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน ยังให้ความสำคัญกับการส่งเสริมคุณธรรม

จริยธรรมที่จำเป็น ที่ภาคการศึกษาต้องเข้ามามีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้ ทักษะ สร้างทัศนคติ และความตระหนักแก่ผู้เรียนและคนทุกช่วงวัย ในเรื่องความสำคัญของการมีความรับผิดชอบในการกระทำของตนการรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม สามารถปรับตัวในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม และธรรมชาติอย่างรวดเร็ว การส่งเสริมคุณธรรมสำหรับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ที่จะมี มุ่งมั่นจัดการการศึกษา เสริมสร้างนักเรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีทักษะชีวิตที่ดีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รู้จักสามัคคี มีความเป็นไทย โดยมีพันธกิจ (Missions) ที่มุ่งเน้นในการปลูกฝัง และสร้างเสริม นักเรียนให้มีคุณธรรม บนพื้นฐานความเป็นไทยมีเป้าประสงค์ (Goals) ให้นักเรียนมีคุณธรรม บนพื้นฐาน ความเป็นไทย โรงเรียนจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีการ ปลูกฝังระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม รับผิดชอบต่อสังคม สำนึกในความเป็นไทย และวิถีชีวิตตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับนักเรียน

โรงเรียนแห่งในกรุงเทพมหานครในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษาที่มุ่งปรับปรุงโครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 ด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้เรียน โดยมีโครงการส่งเสริม นักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ขึ้น โดยมีกิจกรรมที่มุ่งเน้นในด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในนักเรียนให้มากขึ้นผ่านหลักสูตร และกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กิจกรรมทำบุญตักบาตรวันพระ อบรม คุณธรรมจริยธรรม ประจำวันศุกร์ กิจกรรมสัปดาห์จิตวิวัฒน์และการสอบธรรมศึกษา กิจกรรมค่ายธรรม ศึกษาวิวัฒน์ กิจกรรมอบรมปฏิบัติภารกิจคุณธรรม ปฏิบัติธรรมนำศิษย์ดีบนวิถีพอเพียง กิจกรรมปฏิบัติ ธรรมประจำวันศุกร์เป็นต้น และที่สำคัญโรงเรียนถือว่าเป็นโรงเรียนที่มีความใกล้ชิดและผูกพันกับสถาบัน ศาสนาอีกโรงเรียนหนึ่งและเป็นโรงเรียนที่ทางวัดให้การสนับสนุนในด้านกิจกรรมต่างๆ และมีครูพระสอน ศีลธรรมประจำโรงเรียนเป็นประจำทุกภาคการศึกษาสอดคล้องกับแนวทางการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้กับนักเรียนมาโดยตลอดมา ดังนั้นจึงเป็นเรื่องน่าสนใจที่จะทำการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์การศึกษา เพื่อให้ทราบถึงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการได้รับการ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนที่เกิดขึ้นโดยผ่านการได้รับการปลูกฝังด้วยตนเอง ครอบครัว โรงเรียน หรือสถาบันศาสนาที่มีส่วนช่วยให้เกิดคุณธรรม จริยธรรมว่ามีมากหรือน้อยเพียงใด และเพื่อเป็น แนวทางในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียนในโรงเรียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนโรงเรียนแห่ง

หนึ่งในกรุงเทพมหานคร

2. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร โดยประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนโรงเรียนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 240 คน ผู้ศึกษาใช้วิธีการศึกษาแบบวิจัยเชิงสำรวจ โดยศึกษาจากตำรา เอกสารงานวิจัยเพื่อประมวลรวบรวมเป็นแนวทางในการทำเครื่องมือแบบสอบถาม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นที่ 0.90 ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS ด้วยค่าสถิติ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์ ความแปรปรวนแบบทางเดียวด้วยค่า t-test (ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยค่า Chi-Square ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

4. สรุปผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าพบว่า นักเรียนร้อยละ 20.4 อายุ 12 ปี ร้อยละ 24.2 เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 46.7 ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครองอยู่ที่ร้อยละ 10,000-20,000 บาท ผลของการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 3.84 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่ นักเรียนได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมจากครอบครัว มีค่าเฉลี่ย 3.94 สูงกว่าการได้รับการปลูกฝังจากโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ย 3.91 รองลงมาเป็นการได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมจากสถาบันศาสนา มีค่าเฉลี่ย 3.85 และการได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมจากการศึกษาด้วยตนเองเป็นอันดับสุดท้ายมีค่าเฉลี่ยที่ 3.67 ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.01 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อด้านคุณธรรม จริยธรรมด้านการมีวินัยมีค่าเฉลี่ย 4.22 มากที่สุด โดยรักเรียนมาโรงเรียนทันเวลา ไม่หนีเรียน แต่งกายถูกต้องตามระเบียบ รองลงมาด้านกตัญญู กตเวทิตามีค่าเฉลี่ย 4.18 ด้านปฏิบัติเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมีค่าเฉลี่ย 3.99 ด้านซื่อสัตย์มีค่าเฉลี่ย 3.98 ด้านเมตตาดีมีค่าเฉลี่ย 3.97 ด้านสามัคคีมีค่าเฉลี่ย 3.92 และด้านประหยัดเป็นอันดับสุดท้าย มีค่าเฉลี่ย 3.18

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ของข้อมูลทั่วไป อายุ ระดับการศึกษา อาชีพผู้ปกครอง รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครองกับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม

และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนที่มี อายุ ระดับ การศึกษา อาชีพของผู้ปกครอง ที่ต่างกันมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและระดับคุณธรรมจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

5. อภิปรายผลการวิจัย

การได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนจากการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมจากครอบครัว มีค่าเฉลี่ย 3.94 โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนมีพ่อแม่ เป็นอย่างที่ดีในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับการได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม จริยธรรมด้วยตนเองที่ว่า นักเรียนศึกษาหลักคุณธรรม จริยธรรมจากบุคคลแบบอย่าง เช่น ครู พ่อแม่ และสอดคล้องกับ Kankhahath Piyakarn (2010) ที่พบว่า รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม โดยรวมแบ่งเป็นหลักการใหญ่ๆ คือ ปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรมแก่นักศึกษา คือ บิดา-มารดา หรือผู้ปกครอง ที่มีส่วน ในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นภายในครอบครัว และประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นต้นแบบที่ดีแก่บุตรหลาน รวมทั้งครู-อาจารย์ที่ประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นต้นแบบที่ดีแก่นักศึกษา และสมาชิกในชุมชนต้องมีความรัก สามัคคีกัน และมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมคุณธรรมที่นักศึกษาสามารถเข้าไปมีส่วนร่วม และการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของผู้ปกครองใช้วิธีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม คือ โดยการสั่งสอนโดยตรง การบอกให้กระทำ หรือห้ามไม่ให้กระทำสิ่งใดๆจะใช้วิธีการชี้แนะ สั่งสอน อบรมโดยตรงใน เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า การเป็นต้นแบบ โดยเป็นตัวอย่างจริงแสดงให้เห็นจริง รวมไปถึงตัวแบบ การบอกเล่าให้ฟัง นำหนังสือมาให้อ่าน การสอดแทรกขณะทำกิจกรรมยามว่างร่วมกัน และการใช้หลัก ศาสนาจะเห็นได้ว่าการศึกษาคำทำให้ทราบถึงแนวทางการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม 4 ประการที่ใกล้เคียง Kankhahath Piyakarn (2010) คือ 1.การสั่งสอน คือ การบอกเล่า หรือบอกให้กระทำตาม 2.การ เป็นแบบอย่าง คือ เป็นต้นแบบทั้งด้านการกระทำ การพูด และการคิด 3.การสร้างนิสัย คือ การสร้าง ลักษณะนิสัยจากสภาวะแวดล้อม 4.การใช้หลักศาสนา ข้อคิดต่างๆ

การได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน คือ นักเรียนได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมจากโรงเรียน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.91 โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนมีหลักสูตรและกิจกรรมทางด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมจากสถาบัน ศาสนาที่มีอาจารย์พระมาสอนศีลธรรมทุกภาคการศึกษา ซึ่งเป็นหลักสูตรและกิจกรรมต่างๆที่ทางโรงเรียน ได้ดำเนินการปฏิบัติมาโดยตลอด เช่น กิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กิจกรรมวันแม่ กิจกรรม ทำบุญตักบาตรวันพระ กิจกรรมค่ายธรรมศึกษาวิวัฒน์ กิจกรรมวันไหว้ครู กิจกรรมโรงเรียนสีขาว และ กิจกรรมอบรมปฏิบัติภารกิจคุณธรรม ปฏิบัติธรรมนำศิษย์สืบวิถีพอเพียงเป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ Wipat

Thestham (2009), PhraBamrungPanyaphalo (2011) ที่พบว่าปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม คือครอบครัว สถานศึกษา สภาพแวดล้อมทางสังคม การศึกษาข้อมูลในด้านการได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมจากโรงเรียนแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมด้านการศึกษา ก็มีสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียนโดยเฉพาะกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมโดยอาศัยหลักความสำคัญของศาสนามีส่วนเกี่ยวเนื่องในกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน ใช้องค์ความรู้ตามหลักศาสนา สอดแทรกเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้และพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียนซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการจัดการด้านการศึกษาของโรงเรียน

จากการศึกษาแสดงให้เห็นถึงผลของการผสมผสานหลักการได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมทั้ง 4 ด้าน คือการได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมจากครอบครัว จากโรงเรียน จากสถาบันศาสนา และด้วยตนเองที่เป็นบ่อเกิดของคุณธรรม จริยธรรมที่ช่วยค้ำจุนช่วงสร้างองค์ความรู้สัณนิษฐานด้านคุณธรรม จริยธรรม และความตระหนักรู้ที่เกิดจากภายในตนเอง ทั้งอารมณ์ความรู้สึก ความเชื่อถ้อยยินดีที่จะปฏิบัติตามผ่านการใช้ปัญญาพิจารณาวิเคราะห์ถึงเหตุและผลของความสัมพันธที่ได้ประสบพบเจอ จนเป็นแนวทางของการดำเนินชีวิตต่อนั้น สอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษาที่มีเป้าประสงค์เกี่ยวกับแผนการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิต ที่จะพัฒนาคนทุกช่วงวัย ให้มีจิตสำนึกรักชาติสิ่งแวดล้อมมีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความตระหนักในความสำคัญของการดำรงชีวิต ความมีคุณธรรม จริยธรรม และพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้ของ สถานศึกษา/สถาบันการศึกษาจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียน สรุปได้ว่า จากการศึกษารายงานข้างต้นแสดงให้เห็นถึงแนวทางการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้กับเยาวชน นักเรียน 4 ด้าน คือ 1. การสร้างนิสัย 2. การสร้างองค์ความรู้ 3. การเป็นแบบอย่าง 4. การสร้างกระบวนการเรียนรู้ 5. การส่งเสริมและสนับสนุนระดับคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน จากการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน พบว่า โดยรวมนักเรียนมีระดับคุณธรรม จริยธรรมทั้ง 7 ด้านอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 4.01 โดยจะนำเสนอประเด็นที่สำคัญที่น่าสนใจ ดังนี้

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมด้านมีวินัยอยู่ในระดับมากกว่าทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยที่ 4.22 โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการมาโรงเรียนทันเวลา ไม่หนีเรียน แต่งกายถูกต้องตามระเบียบ อาจเป็นเพราะว่าการปฏิบัติตามระเบียบวินัยเป็นกำหนดที่นักเรียนทุกคนต้องปฏิบัติตาม ซึ่งสอดคล้องกับ Pramaha Thuwan Vorrawanprecha (2009) ที่เห็นว่าโรงเรียนควรเคร่งครัดให้นักเรียนประพฤติตนด้านจริยธรรมมากขึ้นในด้านระเบียบ วินัย และในด้านความซื่อสัตย์สุจริต เช่น การกลับบ้านให้ตรงต่อเวลา การแต่งเครื่องแบบนักเรียน ให้ถูกต้องเรียบร้อย มาเรียนให้ทันเวลา และการไม่พูดโกหก หลอกลวง รongลงมา คือ นักเรียนมีความกตัญญูกตเวที นักเรียนมีความเคารพเชื่อฟังคำ

สั่งสอนพ่อแม่ และปฏิบัติตามคำสอนของพ่อแม่และครู สอดคล้องกับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมจากครอบครัวที่มีพ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดีในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และนักเรียนได้นำคำสอนจากพ่อแม่มาใช้เป็นแนวทางในการสร้างหลักคุณธรรม จริยธรรมให้กับตนเอง ซึ่งทำให้นักเรียนได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมมาตั้งแต่ในวัยเด็ก โดยเฉพาะในเรื่องการเชื่อฟังคำสอน การความเคารพนับถือต่อบุพพการี ครูอาจารย์ สอดคล้องกับ Charan Kaewpeng (2003) พบว่า วิธีการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในการพัฒนาด้านพฤติกรรมผ่านการยตินดีในข้อปฏิบัติ กล่าวคือ การเคารพนับถือ นั้นเองเป็นไปในด้านความระธรรมของนักเรียน 4 ด้าน ได้แก่ 1. ความระธรรมที่มีต่อพระพุทธ พระธรรมและพระสงฆ์ 2. ความระธรรมที่มีต่อครู-อาจารย์ 3. ความระธรรมที่มีต่อเพื่อน 4. ความระธรรมที่มีต่อผู้ปกครองและบุคคลอื่นๆ และพบว่า นักเรียนมีความประหยัดอยู่ในระดับท้ายสุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ทรัพยากรของที่บ้านและโรงเรียน และการใช้เงินของพ่อแม่ นักเรียนอาจจะไม่ตระหนักถึงปัญหาและความสำคัญของการใช้จ่ายในยุคปัจจุบันซึ่งมีรายจ่ายในด้านต่างๆค่อนข้างสูงทั้งค่าไฟฟ้า ค่าอาหารในแต่ละวัน ค่าสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ เพราะนักเรียนยังอยู่ในช่วงวัยที่ต้องศึกษา ทำให้ครอบครัวต้องรับภาระในค่าใช้จ่ายต่างๆ ดังนั้นโรงเรียนควรมีการดำเนินการหรือมีกิจกรรมที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนมีความตระหนักในเรื่องของความประหยัดอดออม ใช้เงินอย่างคุ้มค่าในแต่ละวัน ใช้ทรัพยากรอย่างเช่นน้ำและไฟที่โรงเรียนอย่างประหยัด เช่นการดำเนินการสหกรณ์ในสถานศึกษา ที่เป็นการดำเนินการแบบปฏิบัติการ สนับสนุนให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น เป็นการสร้างนิสัยให้นักเรียนสามารถช่วยเหลือตนเอง ภูมิใจในผลงานของตนเองสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และการช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ ทั้งยังส่งเสริมให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์เสียสละ มีระเบียบวินัยมากยิ่งขึ้น และเพื่อจะให้สอดคล้องกับโครงการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ดี และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของทางโรงเรียน

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับ

จากการศึกษาครั้งนี้สรุปได้ว่า บ่อเกิดของคุณธรรม จริยธรรม ล้วนเกิดจากปัจจัยภายในและภายนอก บ่อเกิดของคุณธรรมจริยธรรมโดยสำคัญเกิดขึ้นจากการใช้ปัญญาพิจารณาในเหตุและผลตลอดถึงความสัมพันธ์ในหลักการ และสิ่งแวดล้อมรอบๆที่มีผลต่อการสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจ ตระหนักถึงความมีอยู่ของคุณธรรม จริยธรรมในบริบทต่างๆ ทั้งตนเอง บิดามารดา ครู อาจารย์ สังคม สื่อสารการเรียนรู้ต่างๆ ดังนั้นการเกิดขึ้นของคุณธรรม จริยธรรม จึงประกอบไปด้วยปัจจัยใหญ่ๆ 2 ส่วนด้วยกัน คือ ปัจจัยภายใน ได้แก่สิ่งต่างๆ ที่มนุษย์ต้องการนั้นอยู่ในบุคคลผู้นั้น ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่มองเห็น หรือมองไม่เห็นก็ตาม เช่น ร่างกาย จิตใจ ความรู้ความเข้าใจ สติปัญญา และจิตวิญญาณอันเป็นพื้นฐานสำคัญ ปัจจัยภายนอก ได้แก่สิ่งต่างๆ ที่อยู่รายรอบภายนอกบุคคลผู้นั้นทั้งครอบครัว เพื่อน โรงเรียน สังคม สื่อวิทยุและสื่อโทรทัศน์ทั่วไป ที่มีส่วนช่วยในการกระตุ้นและเข้าใจถึงความเป็นคุณธรรม จริยธรรมในจิตใจได้สำนึกและนำไปสู่แนวทางในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับเยาวชนหรือบุคคลทั่วไป ที่สำคัญมี 3

แนวทาง ดังนี้ 1.ปลูกฝัง วิธีการ ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ซึ่ง สามารถดำเนินการได้โดยการสั่งสอนโดยตรง และทางอ้อม คือ การบอกเล่า หรือบอกให้กระทำตาม การเป็นแบบอย่าง คือ เป็นต้นแบบทั้งด้านการกระทำ การพูด และการคิด 2. พัฒนาวิถีทางในการพัฒนาจริยธรรม ซึ่งสามารถ ดำเนินการได้ 3 แนวทางย่อย คือ การศึกษาเรียนรู้ การใช้ปัญญาพิจารณาวิเคราะห์ตนเอง และการฝึกฝนตนเอง 3.ส่งเสริมโดยการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา และรายวิชาอื่นๆ ที่จะต้องกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม ร่วมไปถึงกิจกรรมต่างๆที่ครอบคลุม โรงเรียน หรือสถาบันศาสนาจัดขึ้นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เป็นการปลูกฝังค่านิยมการสร้างนิสัย หรือการสร้างลักษณะนิสัยจากสภาวะแวดล้อมต่างๆ เข้ามาช่วย

6. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัย สามารถนำข้อมูลไปใช้เพื่อให้การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับเยาวชน ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ดังนี้

ข้อเสนอแนะต่อโรงเรียน

โรงเรียนควรมีหลักสูตรการพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้เรียนโดยจัดกิจกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียนโดยแทรกในกิจกรรมการเรียนรู้สาระวิชาทั้งในและนอกห้องเรียนและควรจัดกิจกรรมประกวดโครงงานด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและมีการมอบใบเกียรติบัตรดีเด่นให้กับครูและนักเรียนเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในด้านต่างๆ เพื่อเป็นการยกย่องเชิดชูและสร้างกำลังใจให้กับครูและนักเรียน

ข้อเสนอแนะต่อสถาบันศาสนา

วัดควรเพิ่มจำนวนและพัฒนาคุณภาพให้กับครูพระสอนศีลให้เพียงพอต่อความต้องการของโรงเรียนในแต่ละภาคการศึกษา พร้อมทั้งสนับสนุนให้พระสงฆ์เข้าไปมีส่วนร่วมในการสอนศีลธรรมในโรงเรียนในทุกภาคการศึกษา และวัดควรสนับสนุนให้พระสงฆ์มีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียนในโอกาสต่างๆ เช่น วันสำคัญทางศาสนา หรือกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระดับคุณธรรม จริยธรรมและการได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมกับโรงเรียนอื่นๆ ในแต่ละพื้นที่ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคและมีการศึกษาเปรียบเทียบระดับคุณธรรม จริยธรรมและการได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนที่เป็นสหะที่มีนักเรียนทั้งชายและหญิง เพื่อดูความแตกต่างในด้านเพศ

References

- Kaewpeng, C. (2003). *Students' Ethics and Moral Development in Reverence Dharma at Chiangkham Wittayakom School, Chiangkham District, Phayao Province*. Master of Education. Educational Administration.
- Piyakarn K. (2010). *Ways to cultivate moral Integrity and ethics to the youth. The degree of master of labour and welfare development faculty of social amnistration Thammasat university*.
- Ministry of Education. (2018). *Office of Basic Education Commission*.
- Ministry of Education. (2017). *The National Education Plan (2017-2036)*.
- National Institute for Child and Family Development Mahidol University. (2008). *Feature research project And the process of instilling morality and ethics in Thailand*. Research Center Developing Moral Power in Morality: Office of Knowledge Management and Development.
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2018). *National strategy*. Retrieved May 29, 2019, from www.nesdb.go.th.
- Phra Bamrung Panyaphalo (Phosri). (2011). *Impacted Factors Toward Virtue and Morality of Students at Siam Technology College in Bangkok Yai District Bangkok*. Master of Arts Educational Administration Graduate School Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Phra maha Thuwan Vorrawanprecha. (2009). *Guidelines for Moral and Ethical promotion for the Youth in School: Case Study of Wisetchaichan Tantivitayapoom, Wisetchaichan District, Angthong Province*. the Degree of Master of Social Work in Education Social Welfare Administration and Policy Department of Social Work Faculty of Social Administration Thammasat University.
- Thestham W. (2017). *The Factors Affecting to Strengthening Morality and Ethics of Students in Yasothon Buddhist College Mahamakut Buddhist University*. Faculty of Education Mahamakutbuddhist University Yasothon Buddhist College.